
SZÁVAY ISTVÁN

A DÉLI TÁJAK VONZÁSÁBAN

A pozsareváci békét (1718) követően a törökök pusztá, szinte üressé lett vidéket hagytak maguk után, amelyet újra be kellett népesíteni. E földek jó megélhetést kínáltak, mint az amerikai vadnyugat. Sokan ezért indultak délnek, köztük nagy létszámú kisnemesi családunkból is jó néhányan.

Azt mindig is tudtam a Szávayakról, hogy apám, nagy- és dédszüleim Bánátban, illetve Bácskában éltek, jó néhány rokonnal együtt. Többnyire mindannyian Baranya megyéből érkeztek a 18. század második, illetve a 19. század első felében. Ezért is gondoltam korábban azt, hogy a család eredete a Dél-Dunántúlhoz kötődik. Miközben jó néhány évi kutatás eredményeképpen 2020-ra sikerült megírnom családom 700 éves történetét, rájöttem, hogy a századokon átívelő nagy kaland Győrben kezdődött.

A Szávay család eredete

A család őse Győr város monográfiája szerint 1318-ban kapott egyházi nemességet Kőszegi Miklós püspöktől. A levéltári adatokban „Szávay nemes jobbágy” szerepel.¹ A Szávayak a Győr és Kisbajcs között lévő Szava faluban éltek, a későbbi századokban pedig számos Győr környéki településen és sok vármegyei jegyzőkönyvben előfordultak. Legtöbbször Szávay Tamást említik, aki szokatlanul hosszú ideig, 1607-től 1623-ig, 16 éven át volt szolgabíró a Győrtől északkeletre elterülő járásban. Egy irat pataházi birtokosként említi, de többek közt Szava, Kis- és Nagybajcs faluban is voltak birtokrészei.² Ekkorra már királyi nemességet kaptak a Szávayak több, a környéken élő egyházi nemessel együtt még I. Ferdinándtól, aki 1521 és 1564 között uralkodott.

---

¹ Szávay (szerk.) 1896: 252

² Gecsényi II. 1995: 16, 21, 45, 46, 74

Bár Győr vármegye lakói már 1526, vagyis a mohácsi katasztrófa óta számos török portyával és hadjáratral szembesültek, a 15 éves, más néven hosszú háborútól (1591–1606) fogva a helyzet nagymértékben romlott. A törökök 1594-ben Győrt is elfoglalták. Igaz, 4 év múlva visszavették tőlük, de a vármegye jókora része török uralom alá került, sok település pedig elnéptelenedett. Ez és a hadak járása már-már viselhetetlen helyzetet teremtett, aminek következtében megkezdődött a századokon át tartó elvándorlás.

A Dunántúl pusztulása

Katasztrófális állapotok uralkodtak a Dunántúlon már Mohács óta. Bécs első török ostroma (1529) és a Kőszegig jutott második kísérlet (1532) közben és után szinte rendszeressé váltak a török portyák, a kisebb-nagyobb hadjáratok, amelyek pusztították vagy elhurcolták a lakosság jó részét. Később a felszabadító háborúk is óriási veszteségeket okoztak, mivel hatalmas terheket róttak a lakosokra a beszállásolás, a forspont (fuvarozás) és a katonaság garázdálkodása, no meg a háborúkkal együtt járó járványok miatt.

Igaz, 1693-ban Bécs utolsó török ostroma a szövetséges seregek megsemmisítő győzelmével ért véget, de alulról nézve más volt a helyzet. Szava falut ekkor égették földig a török portyázók, és a település már sosem épült fel. Helye beolvadt Kisbajcs község területébe. Azt pedig, hogy a környék lakosságából hány embert öltek meg, hány embert hurcoltak el, nem tudni. Kalmár Gusztáv *A török uralom hatása a Dunántúl népességére* című munkájában (*Föld és ember. SZTE Egyetemi Kiadványok*) az 1720. évben végzett népösszeírás adatai alapján azt írta, hogy „A Dunántúl népessége... a nemesi és városi lakosságot is beleszámítva a XVIII. század elején nem volt több félmilliónál.”³

Kényszerek és remények – békésebb helyek keresése

A Dunán túli, szinte folyamatosan hadak járta országrészt az atrocitások túlélői közül is sokan elhagyták, ha tehettek. Szabad mozgása pedig elsősorban a kismenességnek és a gyér polgárságnak volt.

A Szávayak is ezt a példát követték a békésebb tájak keresésében. A családról szóló első ilyen adat Szolnok-Doboka vármegye monográfiájának III. kötetében bukkant fel. Szávay János Dés (akkor Deés) városában élt egy 1606-ban íródott feljegyzés szerint, amikor is erdélyi nemességet kapott a fejedelemtől, Bocskai Istvántól. „Városi ltár. Deési Litteráti Szávai Jánost (deák) 1606-ban a fejedelem személyileg s itteni házával együtt megneemesíti.” – áll a szövegben.⁴ A család erdélyi ága a dokumentumokban a 19. századig jól nyomon követhető. Ott ugyanis még sokáig élt a nemesi felkelés intézménye, a must-rák anyagában pedig rendre fellelhetők a család ezen ágának tagjai. Nagyanyám szerint a 19. században őket is meglátogatta Bánátban az erdélyi ág egyik tagja, akit csak János bácsinak nevezett.

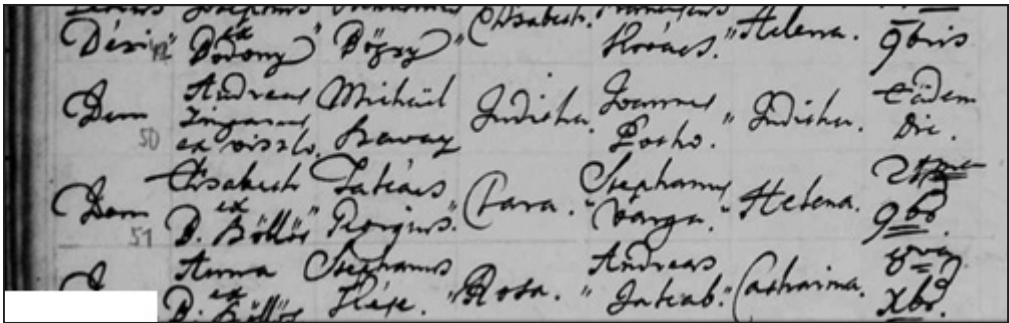
3 Kalmár 1929: 58

4 Tagányi–Réthy–Kádár 1900: 52

A másik célponttá a mai Szlovákia területe vált. Itt a 18. században számos Szávayt találtam a FamilySearch adatai között. Közülük a legérdekesebb, hogy 1761. január 18-án született Joannes Szávay és Zuzanna fia, Joannes, a Velki Saris (Nagysáros) plébániájához tartozó, a várostól 5 kilométerre lévő Megye nevű településen, az eperjesi járásban. Minden bizonnyal az 1761-ben született Szávay Jánosnak volt a fia az 1814-ben a Szepességben, Korompán született Szávay Pál. Ő a szabadságharcban őrnagyi rangra emelkedett, Szanád, majd Zenta főjegyzője lett. Vagyis ez már egy család három generációjának a felvidéki jelenlétét bizonyítja.

A jobb élet reménye: első állomás a Dél-Dunántúl

A török háborúk végeztével megnyílt a Balatontól délre fekvő, elnéptelenedett megyékbe vezető út. Ezekben a területeken a FamilySearch jóvoltából akadtam számos rokonom születési bejegyzésére. Baranya megyében 1745-ben, Somogyban 1778-ban, Tolnában 1802-ben találtam a Szávayokról szóló első bejegyzést. A családi emlékezet szerint Baranya, azon belül is Siklós volt közvetlen felmenőink lakhelye már az 1700-as években. Ezért is kerestem nagyapám mint volt postai alkalmazott apámnak mint vasutasnak Siklóson adatokat a zsidótörvények idején annak igazolására, hogy a családban nem volt izraelita.

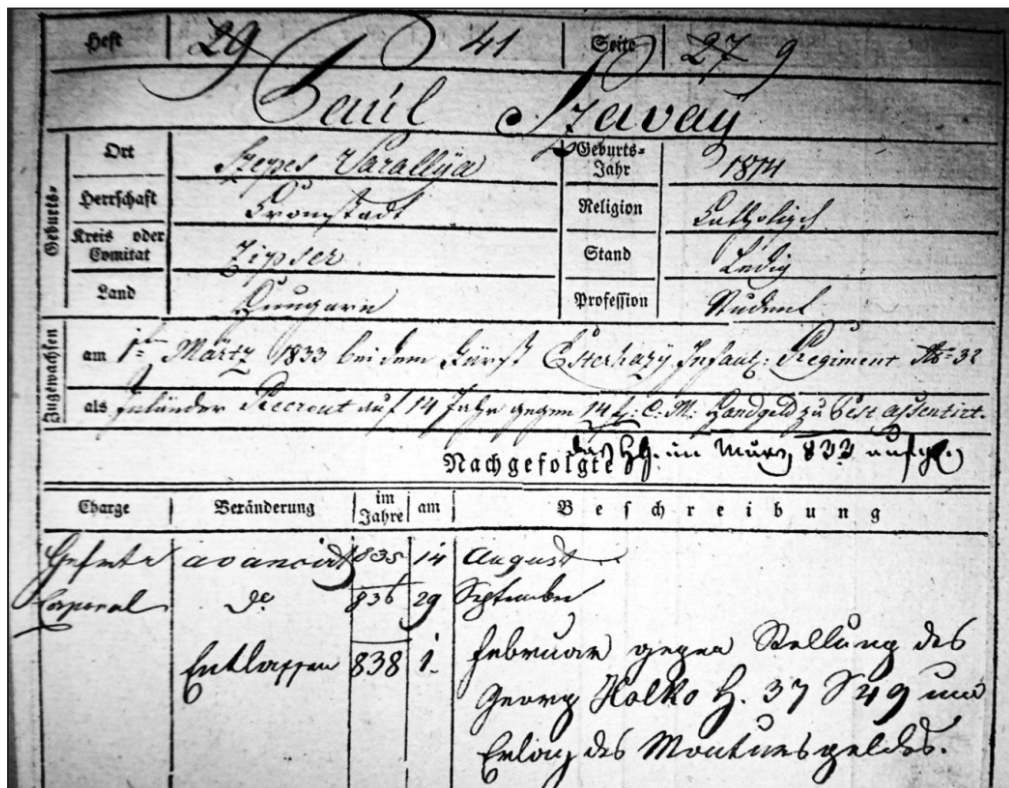

Egy anyakönyvi bejegyzés: (Siklós)Bodonyban 1757. november 17-én keresztelték Andreas Szavayt, Michael Szavay és Juditha fiát. Minden bizonnyal Andreas volt a szépapám

Baranya megyében sok Szávay élt. Számuk tekintélyes volt Siklós környékén is, és itt található a legrégebb dátumok. Bodonyban (Siklósbodony) például 1745. április 8-án született Helena Szávay és Georgius László lánya, László Rózsa. Ez arra utal, hogy a család már korábban letelepedett a községben. Ugyanitt 1757. november 17-én keresztelték Michael Szávay és Juditha fiát, Andreas Szávayt. És nagyon valószínű, hogy ő az egyik felmenő, aki a 18. század vége felé továbbment dél felé, és Magyarittabén talált otthonra. Két fia közül az egyik lehetett az ükapám.

Bánát és Bácska: szépszámú rokonság

Családunk tagjai sokfelé éltek a déli országrészben, Bánlaktól és Magyarittabétől Nagybecskerekén és Csantavéren, no meg Zentán és Újvidéken át Bácspalánkáig. A 19. századtól találtam adatokat róluk. Monostorszezen például 1830-ban bukkan fel az első Szávay a születési anyakönyvben, Bezdánban 1828 és 1865 között találni bejegyzéseket. Kulán az első bejegyzést 1871-ben, Csantavéren 1857-ben, Zentán 1854-ben találtam. Az évszámok természetesen nem jelentik azt, hogy ekkor bukkant fel ezeken a településeken az első Szávay.

Szávay Pál katonai karterója a közös hadseregben teljesített szolgálati idejéből (1833. március 1. – 1838. február 1.)

Korábban már említettem a Szepességben 1814-ben született Szávay Pált, akinek útja Zentáig vezetett. És akivel családunk is jó kapcsolatot tartott fenn. Katonaként kezdte a pályáját, Bona Gábor adatai szerint Lőcsén végezte el az Esterházy gyalogos regiment altisztképző iskoláját. A bécsi hadilevéltárból sikerült megkapnom a közös hadseregben kiállított katonai karterójának a másolatát. Eszerint 1833. március 1-jén a 31. sz., herceg Esterházyról elnevezett gyalogezrednél kezdte a szolgálatát. Örvezető lett 1835-ben, tizedes pedig 1836-ban. 1838. február 1-jén a saját kérésére elbocsátották. Annyit tudok róla, hogy néhány évig a Közép-Tisza vidékén, Abádszalók határában egy birtokon dolgozott

jószágigazgatóként, de 1845-ben már szanádi jegyzőként említi Bárány Ágoston a Budán kiadott, Torontál vármegye hajdana című munkájában.⁵

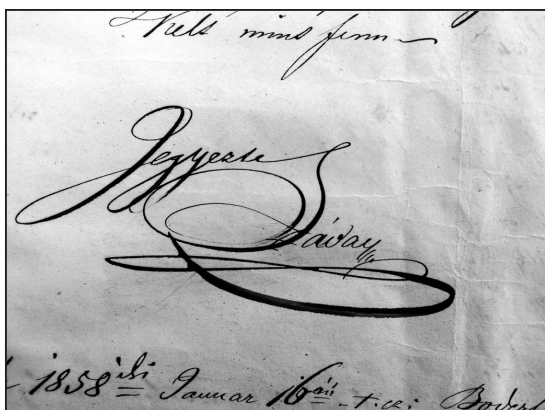
Szanád egyébként, ahogy akkoriban írták, „rácz-német” falu volt Torontál vármegyében, Csóka közelében. Az csak közvetett forrásokból derült ki, hogy valamikor 1843–1844 táján már Szanádon lehetett. Nem tudni, hol és mikor nősült meg, de Szanádon már feleségével, Freyler Etelkával élt, mivel még 1848 előtt itt született első gyermekük, Hermin. Feleségét különben valószínűleg a két család régi ismeretségének köszönheti. Erre vall, hogy Etelka Pécsett született, és az is, hogy 1854-ben Zentán első fiuk, Paulus Eduardus születésekor keresztszülőkként ott voltak a Siklóson született Freyler Ede és felesége is. Ede, Etelka féltestvére, Szegeden működött tanítóként. Emellett a Freyler család is Győr vármegyéből származott. Vagyis Szávay Pál minden bizonnyal korábbi, baranyai vagy akár időben még a Győr megyéig visszanyúló családi ismeretség keretében került kapcsolatba későbbi feleségével.

Azt, hogy Szávay Pálnak 1844 táján lánya született Szanádon, csak egy homályos említésből sejtettem. Végül hosszas keresgélés után egy jóval későbbi szegedi újságcikkben találtam meg a nevét. Az azonban bizonyos, hogy Hermin még inkább megnehezíthette Szávay Pál 1848-as döntését, amikor feleségét és kislányát magukra hagyva beállt egykori ezrede azon zászlóaljába, amely teljes létszámban átállt a magyar honvédséghez.

Bona Gábor *Az 1848/49-es szabadságharc tisztikara* című munkájában többször is említi Szávay Pált. A szabadságharcban betöltött szerepéről így ír: „...A délvideki harcok során hadnaggyá léptetik elő. 1849. márc. 8... főhadnagy, a Nagyváradon alakuló 1. honvéd vadászezred segédtszjtje. Ápr. 20... százados uo., majd a 3. vadászezred 7. századának parancsnoka Nagyenyeden a román felkelőkkel szemben. Júniusban ezrede 3. osztályának parancsnoka (jún. 29. őrnagy?), a besztercei hadosztálynál. A fegyverletétel után vizsgálati fogságot szenved Gyulaféheváron.”⁶ Vagyis a déli és az erdélyi harcokban tanúsított helytállásának is köszönheti gyors előmenetelét.

Szabadulása után visszatért Szanádra a családjához. 1853-ban Zentára költözött azzal a szándékkal, hogy gazdálkodó legyen. A városnak akkoriban eléggé gyenge jegyzője volt, így szanádi tapasztalatai okán felkérték, hogy tegye rendbe a város irattárát. Ebben honvédtiszti népszerűsége is közrejátszhatott. A dolog vége az lett, hogy 1853 novemberében Zenta főjegyzőjévé választották, évi 600 forintos, azaz tekintélyes fizetéssel.

Aztán valami baj történt. 1859-ban fölmentették állásából, és vizsgálatot indítottak ellene, miközben ingóságait is zár alá vették. A föltehetően jó két éven át tartó vizsgálat – úgy érzem – egy rosszindulatú feljelentés alapján indulhatott. Legalábbis erre vall egy, a

Szávay Pál zentai főjegyzői aláírása egy 1858. január 16-án kelt jegyzőkönyvben

5 Bárány 1845: 74

6 Bona Gábor 2015: digitális feldolgozás

zentai levéltárban meglévő, általa egy helyi lapban az 1860-as években írott cikk kapkodó, dühös és keserű hangvétele, ami több évtizedes újságírói tapasztalatom szerint általában arra vall, hogy az érintett ártatlan. Bírósági döntést sem találtam az ügyről. Valamikor az 1860-as évek közepén a család elhagyta Zentát. Egzisztenciájuk tönkrement. Szávay Pál Pesten nyelvtanításból próbált megélni. Végül 1871-ben a városi szegényházból temették el. 56 évet élt.

Feleségét, Freyler Etelkát Szegeden a féltestvére fogadta be valamikor 1865–66 táján a lányával és Zentán született három fia közül kettővel, az 1857-ben született Joannes Paulusszal és az 1861-ben keresztelt Juliusszal, azaz Gyulával együtt. (Nem tudni, hogy az 1854-ben született első fiukkal mi történt.) Etelka a legkisebb fiával költözött Győrbe, valamivel a szegedi nagy árvíz (1879 tavasza) előtt. Szávay Gyula ott jogot végzett, néhány év múlva már lapszerkesztő, később lap- és nyomdatulajdonos lett. Országszerte ismert sikeres költő, író és színpadi szerző volt. Hírét a kereskedelmi és iparkamarában Győrött, Debrecenben, végül Budapesten végzett főtítkári munkája is növelte. Ebből fakadt, hogy elnyerte a kormányfőtanácsosi címet is.

Magyarittabéről kerülőkkel Szegedre vitt az út

A faluba Békés megyéből telepítettek be 1786-ban számos református családot. A Magyarittabé honlapján talált adatok szerint: „A telepesek túlnyomórészt Békés város környékéről származtak el. Összesen 44, főként kelet-magyarországi települést nevez meg az első Anyakönyv származási helyként.”

Csoportosan többnyire gazdálkodók, földművesek érkeztek. A szintén keresett mesteremberek többnyire családostul, de egyénileg jöttek, és egyúttal ők képezik Magyarittabé kevés katolikus családjának a magvát. A faluban nem volt plébánia, ez nehezíti is az anyakönyvek megtalálását. Az ide érkező Szávayak közt bognárok, kerékgyártók voltak. Találtam egy listát a korabeli déli településeken működő bognárokról. A Torontál vármegyei Magyarittabén, illetve a közeli Szerbittabén Szávai József (ő alighanem nagyapám testvére volt) és Német Pál voltak bognárok. Szintén ezt a szakmát űzte Óteleken Szávay Ignác, Torontál-Vásárhelyen pedig Szávai Dániel. Természetesen nem csak bognárok akadtak a családban. A *Magyarország iparosainak és kereskedőinek címjegyzéke 1892.* című kiadvány, illetve a RadixIndexen talált adatok szerint Bezdánban Szávay Flórián csizmadiaként, Szávay György pedig férfiszabóként dolgozott.

Két lehetséges névre találtam Magyarittabén, aki Szávay Ferenc apja, vagyis az ükapám lehetett. Andreas Szávayt 1757. november 17-én keresztelték (Siklós)Bodonyban, Michael Szávay és Juditha gyermekeként. Nagy valószínűséggel ő volt az az Andrész Szávay, aki a szépapám volt, és valamikor a 18. század végén vagy a 19. század legelején telepedhetett le a faluban. Adatot találtam arról, hogy Andrész Szávaynak 50 éves korában itt egy fia született. Az anyakönyvi bejegyzés szerint 1807. január 25-én keresztelték Paulus Szávayt, a szülei Andrész Szávay és Szántó Barbara voltak.

Valószínű, hogy Andrész Szávay fia volt Szávay Mihály kerékgyártó, magyarittabéi lakos is, akinek házassági anyakönyvi bejegyzését sikerült megtalálnom. Eszerint 1817. január 31-én vette feleségül Kutzora Annát. Arra is találtam információt, miszerint 1793-

ban születhetett. Andrész Szávay két fia közül talán az utóbbi lehetett a dédapám, Franciscus Szávay apja, vagyis az ükapám.

Magyarittabén született a dédapám, Szávay Ferenc, és tíz gyermeke, köztük a nagyapám. A gyermekek születési, illetve halálozási adatai a párdányi plébánia által vezetett anyakönyvben kerültek elő a nagybecskereki levéltárban. Eszerint Szávay Ferenc (rotarius, kerékgyártó mester) és Tóth Mária gyermekei, születtek Magyarittabén:

- 1848. február 28. Anna és Sarolta (ikrek)
- 1849. június 14. Anna
- 1850. október 27. Catharina Franciska
- 1853. június 28. Josephus
- 1856. január 13. Antonius (az apa foglalkozása itt rotarius, magyarul kerékgyártó, vagyis bognár)
- 1858. február 8. Joannes (az apa foglalkozása rotariusmagister, azaz mester)
- 1859. december 15. Josepha Aloysia (az apa civilis, vagyis polgár)
- 1861. május 8. Maria Anna
- 1864. szeptember 1. Stephanus (a nagyapám)

Év, hó és nap	Keresztelő	A' megkeresztelt neve	A' megkeresztelt' szülőinek				Kereszt atya 's anya
			Vezeték- 's kereszt-neve	Vallása	Állapotja	Lakhelye	
1848 február 28-án	Nimmell Seier Bárdany plébánia	Sarolta	Szávay Ferenc Tóth Mária	Rom kai. Rom kai.	Bod- nár mester	Magyar Szébe	Bodnár Imre Kottang Károlyna
1848 február 28-án	Nimmell Seier Bárdany plébánia	Anna	Szávay Ferenc Tóth Mária	Rom kai. Rom kai.	Bod- nár mester	Magyar Szébe	Hevesy Sándor Kiss Katalin

Szávay Ferenc és Tóth Mária első gyermekeit 1848. február 28-án keresztelték. Ikrek voltak: Anna és Sarolta

Aki figyelmesen olvasta a névsort, nyilván észrevette, hogy a sorok között ki nem mondva tragédiára is utal a szöveg. Annak, hogy harmadik gyermekük az Anna nevet kapta, nyilvánvaló oka, hogy az elsőszülött ikerpárból az Anna nevű kislány félévesen elhunyt. Az erre vonatkozó bejegyzést is sikerült megtalálni a halotti anyakönyvben. És még egy tragédia: 1860. március 11-én meghalt az 1856-ban született fiuk, Antal is.

A kor átlagos egészségügyi viszonyaihoz képest ez még nem is számíthatna nagy veszteségnek, de egy kisgyerek halála mindenképpen megviseli a távoli jövőben élő olvasót is. Az azonban így is csodaszámba ment, hogy dédapám felesége, Tóth Mária tíz gyermek születése után is életben volt. Amitől pedig végképp elszorul az ember torka: előkerültek egy szörnyű családi tragédia anyakönyvi bejegyzései. A veszteség, amit Szávay Ferenc egyik fiának, nagyapám egyik testvérének és az egész családnak kellett elviselnie, alighanem páratlan. Eszerint a korábban már említett Szávay József (kerékgyártó), nagyapám

testvére (aki 1858. febr. 8-án született) és Tóth Mária két gyermeke – Szávay Ferenc két unokája – két napon belül meghalt:

- 1891. január 19.: Julianna, 1 éves (tüdőhurut)
- 1891. január 20.: Margit, 3 éves (hörghurut)

Két napon belül két kisgyermeket elveszteni alighanem meghaladja az elviselhető mértékét.

Nagyapám: Szávay István

Szávay Ferenc fia volt a nagyapám, Magyarittabén született 1864. szeptember 1-jén. Ő volt a testvérei között a legfiatalabb. Szerencse, hogy későbbi munkaadója, a Magyar Posta 1939-ben megjelent monográfiájában szerepelnek pályájának legfontosabb adatai. Ezek szerint: „SZÁVAY ISTVÁN ny. m. kir. II. o. posta szak-altiszt. 1864-ben született. 1896-ban kezdte meg postai működését Nagybecskerekben, mint levélkézbesítő. 1899-ben távbeszélő vonalfelügyelő gyakornoknak osztották be. 1900-ban a bánlaki távb. szakasznak önálló vonalfelügyelője lett. 1911-ben Bács-Palánkára helyezték át, ahol rövid ideig mint kézbesítő, majd mozgópostás működött. 1920-ban eskümegetagadás miatt kiutasították s ekkor a szegedi 1-es sz. pt. hivatalhoz osztották be, a csomagfelvételi osztályra. 1922-ben letette a szakaltizti vizsgát. 1924-ben, 32 évi hűséges és gondos munkásság után, nyugalomba vonult.”

Nagyapám, Szávay István (1864–1946). Kép a postai monográfiából

Nagyapámat nem ismerhettem, mert három hónappal a születésem előtt, 1946 tavaszán elhunyt. Családi forrásokból és anyakönyvekből származik, amit tudok róla. Eszerint postai munkásságának első állomásán, Nagybecskerekben ismerte meg jövődöbelijét, a szüleivel, Mayer Péterrel és Schagh Máriával a közeli Écskán (Németécska) élő Mayer Magdolnát. Későbbi nagyanyám 1875. február 21-én született Écskán, és ott is kötött házasságot a nagyapámmal 1895-ben. Összesen négy gyermekük született. Íme az adatok:

- Szávay Irén: (Begovits Irén) 1896, Nagybecskerek – 1977, Újvidék, az újvidéki Városi temetőben nyugszik.
- Szávay Viktória (Selgrad Viktória) 1897, Nagybecskerek – 1988, Újvidék, az újvidéki Városi temetőben helyezték örök nyugalomra.
- Szávay Anna Mária (Kiskomlói Jánosné) 1899, Nagybecskerek – 1984, Szeged, a Belvárosi temetőben nyugszik, ahol fia, Kiskomlói János (1940, Szeged – 1986, Szeged) is.
- Szávay István, édesapám (1904, Bánlak – 1993, Szeged), sírja a Belvárosi temetőben található.

A család sorsát innentől a történelem formálta. A gyerekek a Monarchia déli területén nőttek fel, többnyelvű közegben. Mind a négyen anyanyelvi szinten beszéltek magyarul és németül, köszönhetően magyar nagyapámnak, valamint német nagyanyámnak. És

Begovits István és Szávay Irén, valamint gyermekeik: Imre és György. A kép házassági évfordulójukon, 1930. október 3-án készült

Selgrad Stefan és Szávay Viktória újvidéki kertjükben. A szobor a férj, Stefi bácsi munkája

perfekt beszéltek szerbül, amit a környezetükben sajátítottak el. Apám pedig elboldogult a románnal is.

Nagynéném közül ketten, Irén és Viktória még 1920-ban férjhez mentek, és Újvidékre költöztek. Ráadásul egészen közel maradtak egymáshoz, egy nagy telek két párhuzamos utcára néző oldalán két, különálló házban laktak. Irén férje Begovits István lett, akinek üvegháza és kertészete volt, ami jobbra a temetőket látta el virággal. Viktória pedig, aki a család virágboltjában dolgozott, Selgrad Stefanhoz, egy bécsi származású, jó kedélyű szobrászhoz ment férjhez, aki többnyire temetői szobrokat és sírköveket készített Újvidéken, együttműködve Begovits István virágkertészetével. Irén nagynénémnek két fia született. Begovits Imre, aki az Újvidéki Rádió, később pedig a televízió szerkesztője lett, és Begovits Görgy, aki gépészmérnök volt, de tanárként is dolgozott. Imrének egy fia született, Begovits Eduard. Sajnos édesapja és ő is korán meghaltak. György sem érte meg az öregkort. Lánya, az Újvidéken 1960-ban született Begovits Otilia jelenleg Budapesten él.

Amikor a család kettészakadt

Az első világháború utáni békeszerződés a családot is szétszakította. A nagyapám postai életrajzában lévő száraz mondat, miszerint „1920-ban eskümegetadás miatt kiutasították”, sok nehéz évet-évtizedet jelentett a családnak. Nagyszüleimnek és két gyermeküknek el kellett válniuk két, már férjezett nagynénémtől, akik nyilván Újvidéken maradtak. Nagyapám és a felesége Anna lányukkal és István fiukkal együtt sebtében fölpackolt holmijukkal végül Szegeden kötöttek ki.

Ráadásul nagyon hosszú időre szólt a búcsúzás, mert az örület újabb háborút hozott. Aztán Rákosi idején jött a „Tito láncos kutya” időszak, s ez újra lehetetlenné tette, hogy a két országban élő közeli rokonok tarthassák a személyes kapcsolatokat. Így én is csak valamikor az 1960-as évek közepe táján juthattam el Jugoszláviába, amikor enyhültek a magyar utazási korlátozások.

Begovits Imre (jobbról) feleségével és fiával egy szegedi látogatáson, valamikor az 1960-as években a Fűvészkertben, apám (balról) kíséretében

Magunkról csak annyit, hogy nagyapám, Szávay István 1946-ban, nagyanyám pedig 1959-ben hunyt el Szegeden. A szintén István nevet kapott apám vasutas volt, 1964-ben MÁV-főintézőként ment nyugdíjba. Én mintegy 160 év alatt a családban harmadikként viselem az István nevet. 1946-ban születtem, 1968-ban szereztem első, magyar-történelem szakos diplomámat. És követtem Szávay Gyula és Begovits Imre példáját: 1969-től bő 40 éven át dolgoztam a szegedi *Délmagyarországnál*, ahol újságíró-gyakornoktól a főszerkesztő-helyettesig szinte minden voltam. 2009 óta nyugdíjas éveimet töltöm. Közben 1975-ben megszületett Tamás fiam, ő informatikus lett.

Felhasznált irodalom

- Bárány Ágoston
1845. *Torontál vármegye hajdana*. Buda.
- Bényei Ágnes–Pethő Gergely
1998. *Az Árpád-kori Győr vármegye településneveinek nyelvészeti elemzése*. Kossuth Lajos Tudományegyetem. Debrecen.
- Bona Gábor
2015. *Az 1848–49-es szabadságharc tisztikara*. Miskolci Egyetem, Bölcsészettudományi Kar. Miskolc.
- Borovszky Samu (szerk.)
1896–1914. *Magyarország vármegyéi és városai*.
- Gecsényi Lajos
1995. *Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái I–III. (1580–1630)*.
- Habermann Gusztáv
1992. Személyi adattár a szegedi polgár-családok történetéhez. *Tanulmányok Csongrád megye történetéből XIX*. Csongrád Megyei Levéltár és a Móra Ferenc Múzeum.
- Hegedűs Zoltán–Szabó Zoltán
2016. *Győr vármegye nemesi közgyűlési és törvénykezési jegyzőkönyveinek regesztái (IV–VII. kötet) 1691–1699*. Győri levéltár.
- Dr. Hennyey Vilmos
1939. *A Magyar Posta monográfiája*. Magyar Posta. Budapest.
- Kalmár Gusztáv
1929. *A török uralom hatása a Dunántúl népességére*. SZTE Egyetemi Kiadványok, URL: <http://acta.bibl.u-szeged.hu/id/eprint/10448>, 49–64.
- Szabó Dezső
2000. *Magyarország újratelepítése a török kiűzése után. A „harmadik honalapítás” 1686–1800*. ELTE BTK Germanisztikai Intézet. Budapest.

Szávay Gyula (szerk.)

1896. *Győr. Monográfia a város jelenkoráról a történelmi idők érintésével. I. Győr szab. kir. város törvényhatósága.*

Tagányi Károly–Réthy László–Kádár József

1900. *A vármegye községeinek részletes története. Megyei monográfiák. Szolnok-Doboka vármegye monographiája. III. kötet.*

